

DE HEILIGE NACHT

Selma Lagerlöf

Bewerkt voor De Kleine Wereldburger door
Luc Cielen
26 november 2012

Kerstspel voor de derde klas

met regie-aanwijzingen

Maria

Jozef

Engel (1, 2 of 3 spelers)

1e waard: Rufijn

2e waard : Quirijn

3e waard : Marijn

1e herder: Lode

2e herder: Dokus

3e herder: Maarten

(kan uitgebreid worden met dierfiguren: hond, os, ezel, schapen e.d.)

Kinderen van de eerste of tweede klas kunnen schaapjes zijn

De rij spelers komt op en zingt intussen een kerstlied naar keuze.

Als de spelers in de rij gaan – ook tijdens het spel – dan stappen allen gewoon, ook de kinderen die os, ezel, schaap of hond spelen. In de rij spelen zij hun rol niet, maar zijn zij gewoon zichzelf. Het is niet nodig dat de spelers in de pas lopen, zo behouden ze hun spontaneïteit en kunnen ze met meer aandacht zingen.

De volgorde van de rij kan deze zijn:

1. de engel of engelen. Eenvoudig lang wit kleed, geen vleugels.
2. Maria: donkerrood kleed, hemelsblauwe mantel
3. Jozef: groen kleed, bruine mantel, stok.
4. de ezel: kap met lange oren, grijs kleed. Het gezicht onbedekt.
5. de os: kap in de vorm van een koeienkop op het hoofd. Het gezicht onbedekt. Bruin kleed.
6. Rufijn: slaapkleed, slaapmuts, lantaarn
7. Quirijn: idem als Rufijn. Zo mogelijk andere vorm en kleuren.
8. Marijn: idem als Rufijn. Zo mogelijk andere vorm en kleuren.
9. Lode: lange broek, dikke trui, schapenvacht, dikke muts van pels, sandalen, dikke kousen, stok. Houten mes (dolk) achter de broeksriem gestoken.
10. Dokus: idem als Lode, zo mogelijk andere kleuren.
11. Maarten: idem als Lode, zo mogelijk andere kleuren.
12. de hond: zwart pak, hondenkop op het hoofd. Gezicht onbedekt.
13. de schapen. Bruine trui en bruine broek. Een schapenvacht over de rug. Als er een groep schapen meespeelt (bijvoorbeeld met kinderen uit de eerste of tweede klas) dan moet er een belhamel zijn (een ram met een bel rond de hals) die steeds vooraan loopt in de kudde en de andere schapen leidt. Het spel kan ook gespeeld worden zonder schapen.

Als de rij spelers op het podium komt, gaan ze achteraan op het podium staan in dezelfde volgorde als in de rij.

Als het lied langer duurt dan de weg naar het podium, dan zingen de spelers verder stilstaand achteraan op het podium. Is het lied uit vóór iedereen op het podium is, dan gaan zij verder in stilte.

Is het lied gedaan, dan blijft het een kort moment stil.

Ofwel blijven alle spelers achteraan in de rij staan op het podium, gezicht naar het volk. De kinderen die een dierenrol spelen zetten zich op handen en voeten.

Een andere mogelijkheid is om de rij te laten verdwijnen achter de coulissen, zodat het podium nu een kort moment volledig leeg is.

De engel (of de engelen) komen op en gaan vooraan op het podium staan.

Als er meer dan één engel is, wordt de tekst verdeeld over de verschillende engelen, volgens de onderstaande verdeling (zie de spaties).

Waar in de regie-aanwijzingen het woord ‘engel’ staat, wordt ook ‘engelen’ bedoeld als er meer dan één engel is.

De engel groet het publiek. Rustig en met een mooi gebaar. De rechterhand met de handpalm naar boven voor de buik, de linkerhand omhoog (wijs- en middelvinger licht gebogen omhoog, duim en ringvinger en pink licht naar binnen gebogen). Bij het groeten komt de linkerhand rustig naar beneden, de rechterhand een beetje omhoog en dan spreiden beide handen zich naar buiten. Tegelijkertijd buigt de engel licht naar voren

Engel(en) Ik treed naar voren met plezier
om u eerbiedig te begroeten.

Ik groet ook 't gezelschap hier
dat u zo dadelijk zult ontmoeten.

Want voor uw ogen zullen treden:
Maria,
Jozef,
de os en 't ezeltje.
Die op de aarde hier beneden
leefden in een stalletje.

U zult dan ook de waarden zien,
die boos en potdoof bleven,
toen Jozef vroeg of zij misschien
een vuurtje wilden geven.

Vergeten mag ik de herders niet,
die ruw en soms met bittere spot
- wat u ook aan hun posturen ziet -
Het vuurtje gaven ter ere van God.

Zo luister nu met beide oren
naar 't spel dat zo beginnen zal.
Ik hoop dat 't stuk u kan bekoren,
want zie, daar gaan ze al.

De engel gaat weg, de rij komt op of komt in beweging. De rij stapt rustig rondom het podium in een kring die linksom gaat. Andere mogelijkheid: De rij zingt achter de coulissen.

Allen *'t Jezuskindje was geboren
in een koude, donk're nacht.
Luister nu met beide oren
Naar 't verhaal door ons gebracht.*

*Jozef ging een vuurtje halen
bij de herders op de wei.
Namen weg zo alle kwalen
werden heilig ook daarbij*

De rij komt terug op haar plaats of verdwijnt. Stilte.
De herders zetten de kribbe links halverwege het podium. Links van de kribbe een kruk voor Maria, rechts een kruk voor Jozef. De herders keren terug in de rij.
Maria en Jozef komen op. Jozef helpt Maria als zij gaat zitten.

Iedereen zingt zeer zacht of neuriet: *Stil nu, stil nu, maak nu geen gerucht.*
Tijdens de zang komt de engel achter Maria staan en met een mooi gebaar legt hij het kind (niet uitgebeeld) in de armen van Maria. Maria heft de armen tot schouderhoogte, de blauwe mantel over de armen geslagen zodat het publiek niet kan zien dat er niets in de armen van Maria wordt gelegd.

Andere mogelijkheid: indien de rij van spelers zich niet op het podium bevindt komt de engel uit de coulissen met een ingeduffelde pop in de armen en legt die in de armen van Maria. De engel staat bij het overhandigen van de pop met de rug naar het publiek.

De engel verdwijnt.

Jozef staat op, gaat voor Maria staan, spreidt zijn mantel open, buigt naar haar toe en helpt haar het (al dan niet denkbeeldige) kind in de kribbe te leggen.

Jozef gaat weer zitten, legt zijn stok naast zich neer.

Als de kinderen die Maria en Jozef vertolken niet in staat zijn om solo te zingen, mogen enkele kinderen in de rij meezingen. Het kan ook zo dat de meisjes meezingen met Maria, de jongens met Jozef. Daarbij kan instrumentale begeleiding, liefst op zacht klinkende instrumenten zoals een klokkenspel. Eén of twee klokkenspelletjes is voldoende. De kinderen die erop spelen moeten de melodie wel foutloos kunnen spelen. Desnoods kinderen uit een hogere klas vragen om dit te doen.

Maria legt een hand op de rand van de kribbe.

Maria *Jozef, lieve Jozef mijn
Zie het kind in gouden schijn,
Kil en duister is de stal
O Jozef lief, en 't sneeuwt weer overal.*

Jozef *Maria lief, Maria rein
Jij moet niet vol vrees zo zijn,
't Is het kind dat God ons gaf
Maria lief, nooit ik iets mooiers zag.*

Maria *Jozef, lieve Jozef mijn,
Zie het kind in gouden schijn,
Kil en duister is de stal
O Jozef lief, en 't sneeuwt weer overal.*

Jozef *Maria lief, Maria rein
Jij moet niet vol vrees zo zijn,
Is de stal ook koud en kil
Het kindje werd geboren naar Gods wil.*

Maria kijkt Jozef smekend aan. Jozef kijkt Maria aan.

Maria De kou daalt op de velden
en dringt ook in de stal
Hij nadert ook de kribbe,
hoe dat wel worden zal?

*Zoek bij de waard een plaatsje,
het kind bevriest bijna.
Ach, lieve Jozef, haast je
en breng wat warmte, ja?*

Jozef *Maria lief, dat deed ik al
toen 't kind ter wereld kwam.
Ons bleef alleen de stal
Als ik er vree mee nam.*

Maar ik zal in 't diepe duister
van deze stille nacht
op stap gaan en gaan zoeken
bij herders op de wacht.

Jozef neemt zijn stok, staat op en gaat weg. Maria blijft zitten, kijkt naar het kindje in de kribbe en zingt.

Maria *Jezu lief, o Jezu mijn
god zal uw behoeder zijn
slaap mijn kindje, slaap nu zacht
O Jezu lief, de engelen houden wacht.*

Jozef komt weer op en stapt over het podium, maakt daarbij een lemniscaat (een achtvorm).
Ondertussen zingt de rij:

Allen *Dwalend door verlaten stegen
zoekt nu Jozef om wat vuur
mensen komt hij niet meer tegen
op dit middernachtelijk uur.*

*Hij gaat bij de mensen vragen
waar hij nog een lichtje ziet
Maar hij moet veel spot verdragen
en het vuurtje krijgt hij niet.*

*Herders waken bij de schapen,
ruwe lui met groot postuur
Denken helemaal niet aan slapen
Jozef vraagt hen om wat vuur.*

Jozef is vooraan rechts (côté cour) op het podium, niet te dicht bij de zijkant, zodat er nog plaats overblijft voor de waard. De waarden staan achteraan midden op het podium naast elkaar. Zij hebben elk een lantaarn met een brandend lichtje erin voor zich staan. Het lichtje in de lantaarn kan een theelichtje zijn of een kaars, maar kan ook – beter voor de veiligheid – een ledlampje zijn. De waarden doen alsof ze slapen.

Jozef klopt driemaal met zijn stok op de vloer.
Waard Rufijn doet alsof hij wakker wordt. Hij rekt zich, geeuwt, neemt de lantaarn die voor hem staat en sloft naar rechts vooraan op het podium. Hij houdt de lantaarn voor het gezicht van Jozef en bekijkt hem van top tot teen. Let op: de waarden doen **niet** alsof ze een deur openen: dat gebaar komt altijd zéér zwak over. Daarna spreekt Jozef.

Jozef: *Beste man, wil 't mij vergeven,
Dat ik 's nachts je slaap verstoort.
Ik vraag je mij wat vuur te geven,
Ik zal het wel betalen hoor.*

De waard reageert ongeloofig en wil Jozef al weggagen. Maar Jozef zegt smekend en met aandrang:

*Ons werd een kind geboren,
Ginds in een ijskoude stal
Wil toch mijn bede aanhoren,*

Weet dat God 't u lonen zal.

De waard maakt zich boos en jaagt Jozef weg met streng wijzend gebaar.

waard Rufijn: Scheer je weg van mijn deur, en ga slapen,
kruip in het stro, dan vergeet je de kou.

Jozef blijft staan. De waard wacht. Daarna nog bozer dan eerst.

Ben je doof? Wat sta je daar te gapen?
Verdwijn en keer terug naar je vrouw!

De waard stapt boos weg. Jozef blijft verbouwereerd staan. Als de waard verdwenen is (of zijn plaats in de rij heeft ingenomen) gaat Jozef in een grote boog naar de overkant van het podium. Hij stopt links vooraan (côté jardin) en laat voldoende ruimte voor de tweede waard.

Jozef klopt driemaal met zijn stok op de vloer.

Waard Quirijn doet nu zoals de eerste waard, met enige variatie zodat zijn gebaren niet helemaal hetzelfde zijn.

Jozef: Heer er is geboren,
deze nacht, een kind,
't is al bijna bevroren.
Wees nu toch vroom gezind,
Wil mij een vuurtje lenen,
Een vuurtje voor mijn vrouw,
Ik breng het weer metenen,
't is alles wat ik wou.

Waard Quirijn reageert geërgerd, eerder ongeïnteresseerd dan boos. Onverschillig.

Waard Quirijn: Man, ga dat elders vragen,
ik geef niet aan de deur.
Moet ik jouw zorgen dragen?

Jozef blijft staan. De waard wordt boos. Met een groot gebaar stuurt hij Jozef weg.
Verdwijn! En laat dat gezeur!

De waard verdwijnt met forse stappen.

Jozef blijft staan tot de waard verdwenen is of weer op zijn plaats in de rij staat.

Jozef gaat dan weer in een grote boog over het podium en komt dan midden vooraan op het podium, een beetje links van het midden. Hij draait zich opzij en klopt driemaal met zijn stok op de vloer.

De derde waard wordt op een gelijkaardige manier wakker als de twee anderen (met enige variatie) en komt naast Jozef vooraan op het podium. Hij kijkt Jozef aan.

Jozef: Ik was hiernaast bij uw geboort,
goede man, leen mij wat vuur.
Hij wou niet mijn zorgen dragen,
daarom kom ik nu aan u wat vragen.

De waard kijkt bezorgd en laat zijn bezorgdheid ook duidelijk in zijn stem blijken.

Waard Marijn:

Oude man, je maakt mij zorgen;
dat hou ik, echt waar, niet verborgen.
Ja, ik zou u graag wat geven,
maar zo gaat het steeds in 't leven,
't is nu midden in de nacht,
En wie had zo iets verwacht?
Er is geen vuur meer in de haard,
't Is spijtig, want helpen ligt zo in mijn aard.

De waard gaat weg. Als de waard verdwenen is (of op zijn plaats in de rij), gaat ook Jozef weg (in de rij of achter de coulissen).

Na een korte stilte komen de herders op, omringd door de schapen. De schapen kruipen blatend over het podium geleid door de belhamel en bijeengehouden door de herdershond. De hond drijft de schaapjes tot bij de herders die vooraan op het podium staan te trappelen van de kou. De hond springt naar hen op. Lode dwingt de hond om te gaan liggen. Dokus zet zich vooraan neer en begint uit zijn herderstas wat eten te halen: een stuk brood, een brok kaas en een drinkbus. Hij stalt alles demonstratief voor zich uit (zodat het goed te zien is in de zaal) en begint te eten. Maarten gaat tussen de schapen en strijkt hier en daar een schaap over de kop. Als de hond rustig ligt en Maarten nog bij de schapen is, begint Lode te spreken.

HERDERSSPEL

Lode: Jongens, 't is koud vannacht,
'k loop te stampen, 'k loop te trappen.
Ja, ik had het wel verwacht,
want jij moest het hout gaan kappen. (wijst beschuldigend naar Dokus)

Dokus springt op. Hij begint te spreken met eten in zijn mond. Hij verslikt zich, brokken vallen op de vloer, hij buigt en herneemt de tekst die hij al gezegd heeft, maar nu duidelijk verstaanbaar.

Dokus: Ik dacht: er was nog wel genoeg
om te waken deze nacht.
Hij haalt zijn schouders op en draait zich weg van Lode met een gebaar van oké.
Maar ik zal morgenvroeg
wel zorgen voor een nieuwe vracht.

Maarten komt van tussen de schapen en komt vlak voor Dokus en kijkt hem dreigend aan.

Maarten: Dokus, 't is een luie streek.
Jij denkt alleen maar aan eten.
't Is niet de eerste keer deze week,
zeg 't rechtuit, je bent het vergeten!

Dokus zet een stap achteruit en bedreigt Maarten met een groot gebaar.

Dokus: Hou je mond, of ik sla erop,
ik laat mij niet door jou beleren!

Maarten roept lachend terwijl hij naar Dokus wijst.

Maarten: Met zo een domme boerenkop
kun je niet eens schapen scheren!

Dokus komt nu dreigend naar Maarten.

Dokus: Ik sla je tanden uit je mond!

Maarten zet een stap in de richting van Dokus. Hij steekt zijn hand uit naar diens neus.

Maarten: En ik ga je neus verhuizen!

Dokus weert de hand van Maarten af.

Dokus: Man, je bent niet goed gezond!

Maarten grijpt Dokus bij de baard (Het is niet nodig om een baard aan te plakken).

Maarten: Heel je baard zit vol met luizen!

MAARTEN EN DOKUS VECHTEN, LODE KOMT TUSSENBEIDE

Dokus is moegeterd. Hij gooit met kracht zijn stok neer en springt op Maarten. Ook Maarten gooit zijn stok weg. Ze rollen beiden al vechtend – ze doen alsof ze elkaar rake klappen toedelen. Grote gebaren, wijd uithalen, niet aan elkaar plakken - over het podium. Lode springt achteruit en heft zijn handen ten hemel van machteloosheid. De schapjes kruipen blatend door elkaar. De hond springt tussen de vechtende herders. Er heerst algemene chaos. Lode pakt na korte tijd de hond vast en brengt hem weer tot rust. Hij jaagt de schapen terug bijeen en springt dan tussen de vechtenden. Hij grijpt hen beiden vast, de een links, de ander rechts van hem en brengt hen vooraan op het podium. Pas als het stil is geworden, begint hij te spreken.

Lode: Ik jaag je beiden naar de hel
als je niet dat vechten laat.
Luister goed, versta me wel,
ik geef maar één keer goede raad.

Ik stel voor een lied te zingen,
vol van vreugde en jolijt.
Laat de klanken huppelen, springen,
dat is beter dan die strijd.

De drie herders rapen hun stokken op. Maarten komt helemaal vooraan midden op het podium, Dokus en Lode naast elkaar schuin achter hem, zodat ze een driehoek vormen.

Maarten : *'t Was nog in de oude tijden,
toen kwam Goliath in het land,*
De 3 herders : - //: *Hij liep over onze weiden,
Met een boom in zijne hand - ://*

De drie herders dansen in het rond. De hond springt er blaffend tussen. De schapen blaten en kruipen door elkaar.

Allen - //: *Van de morgen tot de avond
Draaide Goliath maar rond :// - (bis)*

Nu komt Dokus vooraan staan, Maarten en Lode schuin achter hem naast elkaar.

Dokus : *Toen kwam David onze broeder,
En keek Goliath recht in't oog,*

De 3 herders : - //: *Hij bezag dat grote loeder
Van beneden naar omhoog :// -*

Idem

Allen : - //: *Van de morgen tot de avond
Draaide Goliath maar rond :// - (bis)*

Lode komt vooraan staan, Maarten en Dokus schuin achter hem naast elkaar.

Lode : *David zou het land bevrijden
nam een grote ronde steen.*

De 3 herders : - //: *Bekeek hem eens van alle zijden,
Wierp toen Goliaths kop uiteen :// -*

Idem

Allen : - //: *Van de morgen tot de avond
Draaide Goliath maar rond :// - (bis)*

Bij het einde van de dans loopt de hond grommend en luid blaffend naar links op het podium (of naar de plek waar Jozef op zal komen). De herders blijven na het laatste woord verbaasd staan kijken naar de hond, hun stokken nog omhoog.

Maarten: Lode, wat gebeurt er?
De hond loopt naar de weg!

Lode kijkt blij, want hij denkt dat de hond wild geroken heeft.

Lode: Hij broemt en gromt geweldig,
dat wordt een feestje zeg!

Dokus: Mijn mes, een zwaard, een sabel,
dat zullen wolven zijn!

Dokus tast naar zijn mes.

Maarten roept spottend naar Dokus.

Maarten: Ik hoop voor onze Dokus,
dat het is: een vet konijn!

Dokus komt dreigend voor Maarten staan, steekt zijn hand naar hem uit.

Dokus: Maarten tel je tanden,
voor de allerlaatste keer,
Want ik sla ze uit elkander,
je vindt ze nooit meer weer.

Maarten neemt Dokus bij zijn baard.

Maarten: Dat moest jij eens proberen,
jij kleine luizenbaard,
jij kunt slechts pap verteren,
meer ben jij niet waard!

Het komt tot een kleine schermutseling waarbij Lode in de klappen deelt en valt. De schapen blaten en kruipen achteruit. De hond blaft luid boven het lawaai uit. Lode springt weer op en trekt aan Maarten en Dokus tot ze opstaan.

Lode: Schei uit met ruzie maken,
en hou je messen klaar.

De drie herders gaan naast elkaar staan rechts op het podium. Ze trekken alle drie hun mes, maar houden het nog dicht tegen zich aan.

Dit wordt een vreemde wake,
de hond die doet zo raar.

De drie herders kijken naar de linkerkant van het podium. Daar komt Jozef heel langzaam op het podium, de hond loopt dicht tegen hem aan. Ze blijven op afstand, naderen de herders nog niet te dicht.

Dokus: De hond loopt als een lam,
en kwispelt met zijn staart.

Maarten: Hij loopt daar naast een man,
dat is toch niet zijn aard?

Lode: En ik zou wel eens willen weten
wat die kerel hier komt doen.

Dokus en Maarten steken hun mes dreigend naar voren in de richting van Jozef en zeggen dan spottend:

Dokus en
Maarten: Wij zullen hem ontvangen,
met eerbied en fatsoen.

Jozef komt op, de hond braaf naast hem.

Lode: Wel ouwe man,
wat kom jij hier zoeken?

Jozef: Nu goede lieden, ik wil u groeten.

De herders steken hun mes weer achter hun riem en kijken opgelucht.

Herders: Wij herders op dit koude veld,
wij alle drie tezaam,
Op vrede zijn wij zeer gesteld,
en groeten u in Godes naam

Jozef spreekt tot de herders en kijkt hen om beurten aan. Ten slotte kijkt hij Lode aan en richt zich tot hem.

Jozef: Ginds bij de stad daar staat een stal,
daar is een kind geboren.
Ik zoek wat vuur, reeds overal,
Want 't is bijna bevroren.
Nu kom ik hier, na een lange tocht,
zie hoe mijn handen beven
Bezitten doe jij wat ik zocht,
wilt mij toch een vuurtje geven?

Jozef keek naar Lode, maar Dokus komt er nu tussen. Jozef kijkt naar Dokus.

Dokus: Dus wat jij in de stad niet vindt,
dat kom j' aan arme sloebers vragen?

Maarten komt er nu ook tussen en Jozef kijkt naar Maarten.

Maarten: Wij herders zijn niet boos gezind,

maar 't zijn wij die altijd armoe dragen.

Jozef: De rijkdom van een mens
ligt niet in het bezit der dingen;
wanneer hij voor de boosheid zwicht,
zal leed en pijn hem snel bespringen.

Lode zet een stap vooruit in de richting van Jozef.

Lode: 't Zijn wijze woorden die jij zegt,
zo midden in de nacht.
Maar scheef of krom, of goed of slecht,
't Is vuur dat jij van ons verwacht.

Jozef steekt zijn hand uit en wijsvinger omhoog.

Jozef: Eén kooltje stelt mij reeds tevrede
ik keer dan snel terug daarmee.

Lode legt zijn hand op de schouder van Jozef.

Lode: Wel, neem dan wat je hebben moet,
en keer dan weer in vrede.
Je vrouw en kind, het gaat hen goed,
en neem ook onze groeten mee.

JOZEF NEEMT HET KOOLTJE MET ZIJN HANDEN

Hij knielt neer en doet alsof hij met zijn twee handen een gloeiend stuk kool uit het vuur neemt.
De drie herders springen verbaasd achteruit en roepen:

Dokus: Bij God, hij neemt dat met zijn handen!

Maarten wijst naar Jozef

Maarten: Pas op! Je zult je vingers branden!

Jozef blijft kalm, staat op en kijkt de herders aan.

Jozef: Heb dank, o goede herders mijn,
God zal u genadig zijn.

Jozef gaat rustig weg, met een hand zo dat het lijkt alsof hij het vuur daarin draagt. De hond loopt braaf naast hem. De herders staren hem na. Pas als Jozef helemaal weg is komen de herders weer in beweging. Ze komen vooraan op het podium.

Dokus: Dit is een spokenuur!

Maarten: Zijn handen dragen vuur

Lode: Wat vreemds gebeurt er al vannacht,
of sta ik hier te dromen?

Dokus: Wie had er ooit zoiets verwacht?

Maarten: Ja, zelfs de hond is niet teruggekomen.

Lode: Het moet mij van 't hart, of ik wil of niet,
maar zo een wonder versta ik niet.

Maarten: Ik zou wel eens willen weten,
wat ginder in de stad geschiedt.

Dokus: Mijn leven lang zal ik Dokus heten,
maar ik ga zien, of ik geloof het niet.

De herders gaan weg. Iedereen (spelers en publiek) zingt (al dan niet met instrumentale begeleiding).

Lied *Herderkens van buiten
met trommels en met fluiten,
recht naar Bethlehem,
want daar is geboren een God van al
die 't leven heeft gegeven aan het aardse dal.*

Jozef komt op met de hond. Hij doet alsof hij het vuur voor de kribbe neerlegt. Hij gaat zitten, de stok rechtop in de hand. De hond legt zich rechts (vanuit de zaal gezien) van hem aan zijn voeten. Als Jozef zit en de hond ligt rustig, dan spreekt Jozef.

Jozef: Het vuur werd mij gegeven
door ruwe herderslie'n.
Schenk Jezuke uw zegen
als je hen ooit mocht zien.

Maria zingt alleen of wordt ondersteund door enkele kinderen en een zacht instrument.

Maria zingt: *Jezulief, o Jezu mijn,
Warm zal nu de stalle zijn.
't werd geschonken in de nacht,
o Jezulief, door herders op de wacht.*

Stilte

De herders staan achteraan in de zaal (als dit mogelijk is), anders links voor het podium.

Dokus: Het licht dat we in de verte zagen,
ik zie het niet meer, waar is het heen?

Maarten wijst in de richting van Maria en Jozef.

Maarten: Ik zeg u, als je 't mij wilt vragen,
dat is de stal, waarin de man verdween.

Lode: Wij kloppen aan en zullen 't vragen
of dat we wel terecht hier zijn.
Die twijfel wil ik niet meer dragen,
maar 't wonder zien, 't zij groot of klein.

De herders komen op het podium, links (côté jardin).

Ze blijven staan voor Maria, Jozef en de kribbe en spreken met luide stem.

Herders: De zon schijnt in de nacht,
het is hier hel en klaar.
Ons eigen vuur heeft ons gebracht
bij 't goddelijk ouderpaar

De herders knielen neer en buigen eerbiedig. Ze leggen de stokken neer en vouwen de handen. Lode aan de kant van Jozef, iets meer naar het midden. Maarten recht voor de kribbe. Dokus aan de kant van Maria.

Jozef: God heeft ons gezonden
zijn eigen zoon op aard.
U hebt hem gevonden,
zijt dus zijn liefde waard.

Maarten heft zijn handen en spreekt klaar en duidelijk en in vervoering.

Maarten: Ik zie niet enkel gouden schijn
die 't goddelijk kind omringt.
Mijn tere, lieve Jezulijn,
de hele hemel zingt.

Maarten buigt weer. Dokus richt zich op, gebaart met de handen naar de hemel.

Dokus: Een engelenkoor daalt neder
en zingt de lof van de Heer.
Zij prijzen altijd weer
het Jezuskindje teer.

Dokus buigt weer. Lode richt zich op en wijst met open handen naar de kribbe. Daarna naar de hemel.

Lode: Een koning is dit kleine kind,
en zie, het licht, 't is goed gezind.
't Kwam voor ons uit de hemel neer,
't is onze God, de hoogste Heer!

De herders staan op en komen vooraan midden op het podium staan.

Maarten wijst met open armen naar het publiek.

Maarten: U mensen die ons stem wilt horen,

Dokus houdt de armen gespreid omhoog.

Dokus : wij zagen vele engelenkoren,

Lode maakt met gespreide armen een neerwaartse beweging.

Lode : Die kwamen op de aarde hier neder,

Maarten vouwt de handen voor de borst en buigt licht het hoofd, vertederd.

Maarten : en zongen voor het kindje teder,

Dokus wijst met één hand omhoog.

Dokus : Dat juist geboren was.

Lode spreidt de armen omlaag naar het publiek, het hoofd een beetje schuin, liefdevol sprekend.

Lode : Het is het kleine Jezulijn,

Maarten heft één hand ten hemel en spreekt krachtig.

Maarten : Maar 't zal ook de verlosser zijn.

Dokus heft twee handen ten hemel en spreekt nog krachtiger.

Dokus : Gekomen uit het hemelal,

Lode spreidt de armen wijd open en maakt daarbij een draaiende beweging van links naar rechts en spreekt zéér krachtig.

Lode : die op aard' en hemel heersen zal.

Maarten nu vrolijk en blij, kijkt de twee andere herders aan en dan het publiek.

Maarten : Als dank voor wat hij heeft gedaan,

Maakt een huppelpas en steekt de armen vooruit met wijsvingers omhoog als om te gaan dirigeren (maar dirigeert niet).

Dokus : zo zingt nu met ons tezaam:

Iedereen zingt: spelers en publiek. Instrumentale begeleiding indien mogelijk. Vrolijk en licht zingen.

Allen: *Er is een kindeke geboren op aard. ://
't Kwam op de aarde voor ons allegaar. ://*

*Er is een kindeke geboren in 't strooi. ://
't Lag in een kribbe gedekt met wat hooi. ://*

*'t Had twee schoon oogskes zo zwart als laget. ://
Twee blozende kaakjes, dat stond hem zo net. ://*

*'t At pap uit een panneke, en 't maakt zich niet vuil. ://
't Viel op de aarde en 't had er geen buil. ://*

De herders gaan weg (of terug in de rij).

Stilte

De engel komt op. Midden vooraan op het podium. Indien meer dan één engel: de tekst verdelen over de engelen.

Engel(en): Wij droegen voor met heel ons hart,
van Maria en Jozef en hun grote smart.
Maar u kon zien hoe het is gegaan
door wat de herders hebben gedaan.

Nu mag ik u vragen, heeft 't u verveeld,
het verhaal dat wij hier hebben gespeeld?

Allen (luid) Nee!

De engelen spreken tezamen. Krachtig en goed luid.

Engel(en) Dan wensen w' u, hier al tegaar,
een zalige Kerst, een goed nieuw jaar!

Tijdens de zang komen alle spelers vooraan op het podium staan, naast elkaar.

Allen *Drie herderkes gingen hoeden
en zij stonden op het veld.
En de schaapjes die zij hoedden
kwamen plotseling toegesneld.
En ik hoorde een engel zingen,
en het maantje scheen zo klaar.
Nu is 't kindeke geboren,
Met dit zalig nieuwe jaar,
met dit zalig nieuwe jaar.*

Alle spelers buigen. Als het applaus vermindert wordt het lied hernomen en gaan zij zingend weg.